& Co.,
AN
OOG.
le en 2de
tegen concur-
NG's
Orgels,
gd. Men be-
ring of vrage
80, f 100,
N°. 141,
M.
Amsterdam,
OEKJE
sterdam (B.)
95.
elmaker.
handel,
terdam.
de sorteering,
e Prijzen.
étail.
& Co.,
isselen Gouden,
Nemen gelden
Gulden worden
ap en Volk
ER.
g.) f 3.50.
met plaat). —
Protestan-
van den oorlog
& ZOON.
ENBIRK.
). Waaraan
Ingezonden
& ZOON.
eid,
n banden
VER,
RMSER.
heen:
gel.
GEZIN.
cheen:
T,
RIËN,

De Heraut

van de

Gereformeerde Kerken in Nederland.

[Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (*Staatsblad* N°. 124).

Dit blad wordt geregeld des *Vrijdags* aan de geabonneerden verzonden.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseeren aan de **REDACTIE.** Abonnementen en Advertentiën aan de **ADMINISTRATIE** van **De Heraut,** Amsterdam.
Inzendingen die later dan *Donderdag* 's namiddags te 12 uren worden ontvangen kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen

Zondag 19 Augustus 1894. N°. 869.

Abonnementsprijs: *franco* aan huis, per drie maanden / **1.20.** Afzonderlijke nummers aan het Bureel **10** Cent.
Abonnementen worden aangenomen door alle Boekhandelaren, Postdirecteuren enz. en aan het Bureel te Amsterdam.
Advertentiën: van **1** tot **6** regels **90** Cent; voor elken regel meer **15** Cent.
Aanvragen en vermelding van liefdegaven en Verslagen van Vereenigingen **10** Ct. p. regel.

„Door den Geest van God geleid."

Want zoo velen als er door den Geest Gods geleid worden, die zijn kinderen Gods.
Rom. 8 : 14.

Op de teedere, heel ons aanzijn beheerschende vraag, wie al, wie niet kinderen van God zijn, komt in heel de Schrift geen antwoord zoo klaar, noch een antwoord zoo rechtstreeksch voor, als het apostolisch getuigenis in Rom. 8 : 14: »Zoovelen als er *door den Geest Gods geleid* worden, die zijn *kinderen Gods*."

Het »kind zijn" en de geest, waardoor ge geleid, gedreven, bezield, innerlijk aangezet en in uw gang bepaald wordt, zijn twee dingen, die onderling saamhangen.

Het sterkst gevoelt ge dit, zoo ge het *algemeen* neemt, en op heel het vaderlandsch leven en het leven van uw volk toepast, en ge neemt dit volk in tijd van oorlog.

Dan staat volk tegen volk over, en de kinderen van het ééne volk spannen al hun kracht in, om de zonen van het andere volk, alleen omdat ze van dat andere volk zijn, te vernielen.

Tusschen Chineezen en Japaneezen bestaat in onze voorstelling nauwlijks verschil. Gelijke gestalte, soortgelijke tint, hetzelfde zonderling geplaatste oog, en beide een taal sprekend, die voor ons oor schier eender klinkt.

En toch, nu tusschen China en Japan de oorlog uitbrak, keert zich alles wat uit Chineeschen bloede is, met verwoedheid tegen de zonen van het Japansche rijk.

Omdat ze kinderen van het ééne volk zijn, daarom drijft en leidt hen de geest van verbittering tegen de zonen van het andere volk.

En dus ook omgekeerd, uit den geest die ze drijft en aanzet, blijkt u terstond of ze als kinderen tot het ééne of het andere volk behooren.

Dit komt zelfs dan nog uit, als ge den kring enger neemt, en niet aan heel een volk, maar aan een enkele familie denkt.

Ongelukkigerwijze toch heerscht er, vooral op onze dorpen, tusschen twee familiën een overgeleverde vijandschap, die van vader op kind overgaat, en zich voortplant soms in meerdere geslachten.

Al naar gelang nu een kind uit de ééne of uit de andere familie geboren is, heerscht straks bij het opgroeien in dat kind de geest van ééne dier beide familiën. Het zal haten of liefhebben, al naar gelang het tot het ééne of het andere geslacht behoort. Het zal dit doen, ook al heeft het zelf persoonlijk geen ervaring van bitterheid gehad. Er is een geest, waardoor het gedreven wordt; een onheilige familiegeest, en die drijvende geest hangt met zijn kindschap uit die familie saam.

Ja, tot in een enkel huisgezin kunt ge niet zelden hetzelfde verschijnsel waarnemen, ook al laten we den geest der bitterheid er nu buiten.

Niet zelden toch ontwaart ge, dat er in een huisgezin een bepaalde geest heerscht, die uit vader of moeder op de kinderen is overgegaan, alsnu in heel het gezin den toon aangeeft, en waarvan ge zeggen kunt, dat die bepaalde geest al de kinderen ervan leidt, niet uit anderen hoofde, maar omdat ze uit die ouders geboren, en van dien vader of die moeder de kinderen zijn.

Het echte kindschap uit zulk een gezin komt dan in den geest, die de enkelen leidt en bezielt, uit.

Dat dit bij een vader en zijn kind niet altijd, soms zelfs ganschelijk niet doorgaat, heeft licht verklaarbare oorzaak.

In onze aardsche verhouding is elk kind een kind van twee, van een vader, maar ook van een moeder, en reeds dit breekt soms de eenheid van geest in een gezin zoo geweldig, dat er van geen gezinsgeest sprake kan zijn.

Niet zelden ook zijn én vader én moeder zoo weinig scherp in hun karakter ontwikkeld, dat ze geen eigen geest hebben, en dus ook geen eigen stempel op hun gezin konden drukken, en veel minder een eigen geest op hun kinderen konden overplanten.

En dan komt hier de zonde nog bij, die zoo dikwijls oorzaak is, dat de geest van vader of van moeder de kinderen niet inneemt en leidt, maar eer afstoot en een tegenovergestelden geest wakker maakt.

Een zonde, die ook omgekeerd niet zelden het kind zoo sterk aantast, dat het uit weerzin tegen den ernstiger geest van zijn ouders, naar buiten afhoereert, en zich door een geest van vreemden, die dan vrienden heeten, leiden laat.

Doch dit is al te gader onze gebrekkigheid. Gevolg daarvan, dat we zoo weinig in vollen zin *vader* en zoo weinig in rijken zin *kind* zijn.

Immers, dit beseft een ieder terstond, hoe meer ge zeggen kunt, dat het kind door den geest van zijn vader in heiligen, hoogeren zin geleid wordt, des te voller en rijker zal in dat kind het kindschap uit dien vader, en het vader-zijn van dien vader in dat kind, dat door zijn geest geleid wordt, uitblinken.

Nu valt, dit spreekt van zelf, bij God, als onzen Vader, al dat gebrekkige, al dit onheilige, al dit beperkte, geheel weg.

Wiens Vader onze God is, diens Vader is Hij *volkomenlijk*, en wie zijn kind en uit Hem geboren is, die is zijn kind *geheel*, d. w. z. die is alles, die is den grond van zijn geestelijk leven, en het stempel en karakter van dat geestelijk leven geheel en uitsluitend aan zijn God verschuldigd.

Hier kan geen tweede oorzaak tusschen beide treden. Uw kindschap is uit God of het is het niet. Maar zijt ge uit Hem geboren, dan komt uit Hem u ook alles toe, en behoort ge tot die kinderen Gods, waarvan het bij den profeet Jesaia heet, »dat ze niet liegen zullen", d. w. z. die geen anderen geest openbaren *kunnen*, dan die uit dien Vader hun toekwam.

Het kindschap van God is, als we ons zoo mogen uitdrukken, zonder den Goddelijken familietrek ondenkbaar.

Wie uit God geboren is, *moet* het beeld van God vertoonen, moet niet uit zijn eigen, noch uit een vreemden geest leven, maar eeniglijk uit den Geest des Heeren.

En het is in dien zin, dat de heilige apostel betuigt: Zoovelen als er Gods kinderen zijn, worden door geen anderen geest dan door zijn Geest geleid, bezield, gedreven.

Of wat op hetzelfde neerkomt: Zoovelen als er door den Geest van God geleid, bezield, gedreven worden, die zijn, die blijken waarlijk te wezen, *kinderen Gods*.

Ook voor uzelven moet dit merkbaar wezen.

Wie waarlijk tot boete, tot geloof en bekeering kwam, merkt het wel, dat er een andere geest in hem kwam, die hem drijft, die hem niet toestaat zijn eigen loop te loopen, maar dwingt, tegen zich zelf, om te gaan gelijk God wil.

Dat is het drijven van dien Geest in ons, dat in den diepsten zin zelfs buiten ons denken en ons bewustzijn omgaat, en ons onbewust en onmerkbaar leidt en voortstuwt, zoodat we uitkomen, niet waar wij wilden of het beoogden, doch waar die ongeziene, die verborgene, die Heilige Geest ons brengen wilde en bracht.

Een adem Gods, die ons innerlijk gemoedsleven stuwt en drijft en prikkelt.

Het suizen eener zachte koelte in ons en om ons, waardoor het scheepken onzer ziel op de golven des levens in vaste richting voortgaat.

En zoo is het dan bij Gods kinderen ook.

Mits ge dit maar niet in bekrompen zin, maar in breede opvatting neemt.

Ook op de golven van den oceaan wordt het scheepken soms her- en derwaarts geslingerd, dat ge zeggen zoudt, dat het allen koers verloor. Maar als ge het over grooter afstand naoogt, ziet ge toch, dat het in de vooraf bepaalde richting vooruitkomt.

En zoo nu moet ge het ook in uw eigen zieleleven en voor het zieleleven van uw kinderen nemen.

Telkens door een onheiligen wind zijwaarts afgedreven, dat ge zeggen zoudt: Er is geen vooruitkomen, er is niets dan verachtering in genade.

En toch... als ge het niet bij dagen, maar bij de perioden van uw leven neemt, dan merkt ge wel terdege, dat ge gestuurd, gedreven, en geleid werd.

Niet de lage wind uit de vlakte, maar de hooge wind, die van de bergen van Gods heiligheid afdaalde, heeft ook bij u getriumfeerd.

Officieele Berichten.

Met verkorting uit het Kerkblad van 17 Augustus.

Classicale Vergadering van Utrecht, op 7 Juli 1894.

Ds. Barger van Driebergen opent de vergadering.

Doel dezer samenkomst is de door Utrecht A en B gevraagde goedkeuring op de Acte van Ineensmelting.

Ds. Klaarhamer doet voorlezing van die Acte. Deze wordt na eenige bespreking met algemeene stemmen goedgekeurd, volgens 6° der Regelen, door de Synode te Dordrecht vastgesteld.

De praeses spreekt zijn blijdschap daarover uit en wenscht de kerk van Utrecht zegen over haren arbeid.

Ds. Klaarhamer dankt den praeses voor zijne woorden.

Daarna wordt de vergadering gesloten met dankgebed bij monde van Ds. Hartwigsen.

Vergadering der Ch. v. Verg. te Middelburg, 24 Juli 1894.

Naar toerbeurt is Ds. Veenstra praeses; tot scriba wordt benoemd Ds. van den Hoorn; assessoren zijn DD. de Groot en Hulsebos.

Het peremptoir examen van br. A. Steijling, beroepen predikant te St. Laurens en Gapinge heeft gewenschten uitslag. Na gunstig advies van de Deputaten ad exam. wordt voornoemde broeder met algemeene stemmen tot den dienst des Woords en der Sacramenten toegelaten.

Ingevolge een daarover geleverd rapport, besluit de Classis voortaan de korte predikatie te houden. Bepaald is o.a.:

dat geen tekst worde opgegeven, dan wanneer de Classis dit noodzakelijk acht;

dat ook een Zondagsafd. van de Catechismus mag behandeld worden;

dat alleen de dienaren des Woords oordeelen, niet over de uiterlijke gaven, maar over de volgende punten:

1e zuiverheid in de voorstelling der waarheid;
2e duidelijkheid in de voorstelling;
3e goede uitlegging van den tekst;
4e het blijven bij den tekst;
5e of de prediking stichtelijk en profijtelijk blijkt voor de gemeente.

De praeses heeft de dankzegging gedaan.

Vergadering der Classis Utrecht, op 1 Augustus 1894 te Driebergen.

Wegens afwezigheid van Ds. Klaarhamer en Ds. Barger is praeses Ds. Fernhout, assessor Ds. Van Minnen.

Deputaten voor het Fonds der Emer. Predikanten, Predikants-Weduwen en -Weezen en die voor de Hulpbehoevende kerken brengen rapport uit. Overeenkomstig hunne voorstellen worden bijdragen tot ondersteuning van kerken toegestaan; en voorts bepaald, dat van beide fondsen jaarlijks in de eerste vergadering des jaars eene rekening zal worden afgelegd. De vraag, of het niet wenschelijk ware, eenige kerken van geringen omvang vrij te stellen van het houden der collecten, wordt niet toestemmend beantwoord, maar integendeel aangedrongen op meer nauwgezetheid in het houden der collecten, aangezien vele kerken nalatig zijn gebleven.

Het voorstel van Utrecht, dat de Classis aan elke vergadering eene Classicale Zendingsbijeenkomst verbinde, geeft aanleiding tot verschillende vragen, betreffende de wijze van uitvoering van dit voorstel. Een nader omschreven plan wordt wenschelijk geacht en besloten Utrecht uit te noodigen een plan te beramen en aan de Classis in te dienen.

De vergadering wordt met dankgebed bij monde van den assessor gesloten.

Vergadering der Classis Harderwijk, 8 Aug. 1894 te Nijkerk.

Praeses is Ds. J. Dekker, assessor Ds. D. J. te Grootenhuis, Ds. Joh. Langen wordt voor dit jaar tot scriba gekozen.

Rapporten worden uitgebracht. Van kerkvisitatie door D.D. van Mantgem en Dekker. De toestand der kerken kan bevredigend genoemd worden. Naar aanleiding eener opmerking voorkomende in het rapport, wordt de vraag breedvoerig besproken, of het een Geref. kerk geoorloofd is ter verzorging harer armen collecte bij de tegenstanders te houden. Verscheidene leden der vergadering zijn van oordeel, dat de kerk hare eigen armen moet onderhouden en niet bij de vijanden moet gaan bedelen. Op plaatsen, waar nog kerken A en B bestaan, acht zo, dat zulk een collecte schadelijk werkt ten opzichte van de ineensmelting.

Ds. De Haan herinnert de vergadering aan het bestaan van den »bond van diaconieën van Geref. kerken in Gelderland tot onderling hulpbetoon" en dringt sterk aan op meerdere deelname van de Geref. kerken.

Na het zingen van Ps. 134 : 1 wordt de vergadering door den praeses met dankzegging gesloten.

Buitenland.

Zwitserland. Vrije Christelijke scholen. Het is een verblijdend verschijnsel, dat in Zwitserland de vrije Christelijke school bloeit, evenals in ons vaderland. Zij zijn ontstaan, doordat de openbare scholen steeds meer het ongeloof propageerden. Zoo vindt men in het kanton Zürich een aantal bloeiende volks- of burgerscholen, die geheel en al door vrijwillige bijdragen onderhouden worden. In Bern is indertijd door Th. von Lerber een voortreffelijk druk bezocht Chr. Gymn. opgericht, dat ook, nadat de oprichter zich daaruit terugtrok, zijne reputatie met eere blijft handhaven, hoeveel zware offers er ook moeten gebracht worden om te blijven bestaan. Te Bazel is vóór 5 jaar eveneens eene vrije Chr. school gesticht, welke elk jaar er eene nieuwe klasse bij krijgt. Bedenkt men, dat in de meeste dezer kantons het onderwijs van staatswege gratis gegeven wordt, ja zelfs alle leermiddelen cadeau worden gedaan, dan kan men daaruit gemakkelijk opmaken, dat ouders, welke hunne kinderen naar de Chr. school zenden, waar schoolgeld moet worden geheven, een niet gering offer brengen. Nu is het schoolgeld niet hoog gezet, opdat Christelijke ouders van alle standen in staat zouden zijn, hunne kinderen onderwijs te laten geven, in den geest, waarin zij dat begeeren. Het spreekt dus wel, dat de vrienden van het Chr. onderwijs in Zwitserland voor hunne scholen belangrijke offers moeten brengen, om deze in stand te houden, vooral omdat de Staat voor de gebouwen ook van bijzondere scholen hooge eischen stelt.

Van lieverlede heeft men ook de noodzakelijkheid ingezien om kweekscholen voor de opleiding van onderwijzers in Christelijken zin te stichten. Het ging toch niet aan om de Chr. scholen te laten dienen door mannen, wier opleiding niet in overeenstemming geweest was met de taak, waartoe zij zouden worden geroepen. In Duitsch-Zwitserland heeft men drie van deze kweekscholen, die men daar »Lehrer-Seminare" noemt, nl. te Schiers, Bern en Zürich, die niet alleen onderwijzers leveren voor de Chr. scholen, maar ook voor de openbare. Den 19den en 20sten Mei van dit jaar vierde het Seminarie te Zürich zijn 25-jarig bestaan. Ongeveer 200 oud-leerlingen schaarden zich om den voortreffelijken Director Bachofner, die van het begin afaan aan het hoofd dezer instelling gestaan heeft. De verdienste van dezen Director tegenover het onderwijs zijn niet gering te achatten; vooral bracht hij in zake het godsdienstonderwijs groote verbeteringen tot stand.

Den 9den Juni stierf een vriend van Bachofner, Ulrich Stütz, die bekend werd door zijn krachtige polemiek tegen de moderne predikanten. Hij werd in 1826 geboren, en leefde langen tijd als een vergeten schoolmeester te Zürich, wien het nochtans eene behoefte was, om behalve zijn arbeid in de school zich ook op het veld der wetenschap te begeven. De geologie was zijn lievelingsvak; 20 jaren lang was hij daarin privaat-docent aan de Polytechnische school. Als onderwijzer veroorloofde hij zich, om eenige semesters te Tübingen en te München te studeeren, waartoe hem eenige vrienden in staat stelden.

Maar meer nog dan de geologie trok de theologie hem aan. Hij wist een goede bibliotheek te verzamelen, terwijl hij een bewonderaar werd van Luther en Vilmar. Stütz bestudeerde echter alleen de theologie, omdat zijne belangstelling in Christelijke dingen hem daartoe dreef; hij dacht er niet aan om van de van lieverlede verworven kennis in het openbaar gebruik te maken. Doch in den winter van 1863—'64 hielden de professoren van de theologische faculteit te Zürich voor een gemengd gehoor een reeks van voordrachten, welke propaganda moesten maken voor de moderne leer.

Biedermann, Heim, Volkmar, Kesselriem en eenige predikanten van hunne richting, gaven daar hunne beschouwingen ten beste over den Bijbel, het wonder, de moderne natuurbeschouwingen, het leven van Jezus, den apostel Paulus, enz. en verkondigden daarbij hunne gedachten als resultaten der wetenschap, waarvoor men zich had te buigen.

Toen niemand tegen deze professoren in het krijt trad om het geloof der gemeente te verdedigen, hield Stütz in den volgenden winter acht voordrachten, die eenen diepen indruk maakten. Het was hem eene lichte zaak aan te toonen, hoe de kritiek van Bauer, die nog door de Züricher-faculteit gevolgd werd, reeds den weg van alle vleesch gegaan was; en hoe weinig zij van de natuur verstonden, welke in de meening verkeerden, dat men uit de natuurwetenschappen wapens tegen den Bijbel kon smeden. Biedermann deed daarop eenen heftigen aanval op Stütz, maar de onverbiddelijke schoolmeester ontzenuwde zijn betoog met onbarmhartigen logica. Vele professoren polemiseerden tegen hem op den katheder. Een student uit dien tijd zegt in zijn levensbericht over Stütz: »Wij hebben uit zijne voordrachten meer geleerd, dan op menig college." Men moet deze getuigenissen en het naspel in de academische gehoorzalen gehoord hebben, om te begrijpen hoe de jeugdige geesten daardoor aangegrepen werden. Wij hoorden de stem van de beleedigde geloovige gemeente, die zich tegen de aanvallen op haar heiligdom gedaan, verdedigden.

Toch bleef Stütz, hoewel hij later nog tegen Strauss te velde trok, zich op den bloei van zijne school toeleggen en geologie te doceeren. Jammer maar, dat hij aan de Staatsschool zijne krachten wijdde. Het schoolbestuur verhinderde hem niet, de school met het »Onze Vader" te beginnen en bij zijn onderwijs gebruik te maken van de 12 artikelen, al werden deze ook tot in de synode bestreden. Wij betreuren het, dat men in Zwitserland niet inziet, dat door het opleiden van Christelijke onderwijzers voor de openbare school men voor de vrije Christelijke school een graf delft.

Duitschland. Uit de Badensche landskerk.

Onlangs gaf een Badensch predikant, met name Schwarz te Bienau, »60 stellingen tegen valsche leeringen der Christenheid" uit. Hetgeen in deze stellingen verkondigd wordt, is slechts eene herhaling van Pelagiaansche en Sociniaansche dwalingen. Er wordt daarin verklaard, dat de genade Gods en de vergeving der zonden hierin bestaat, dat aan de wereld in Jezus Christus het ideaal der menschen verschenen is.

De leer van de Drieeenheid wordt voor eene dwaalleer uitgekreten, die het Evangelie opheft en daarom de menschheid van de levensbron afsnijdt. De leer van de verdienste van Christus rust op de leer van de Drieeenheid en is reeds daarom in tegenspraak met het Evangelie. Het Evangelie wordt evenzeer opgeheven door de leer van de kerk, namelijk, dat de gemeente van Christus een uitwendig organisme is, en door de leer van de sacramenten.

Het bestuur van de Badensche landskerk heeft het noodig geoordeeld om den predikant Schwarz over deze uitingen ter verantwoording te roepen. Welke maatregelen dit bestuur tegenover den ontrouwen predikant nemen zal, wanneer hij in hetgeen hij leert volhardt, is nog onbekend. Wel weten wij, dat men van moderne en liberale zijde alles in het werk stelt om eene veroordeeling van den Bienauer predikant te voorkomen. Een liberaal blad beweert o. a., dat het niet aangaat »om een predikant uit het ambt te zetten, die in de hoop leeft, dat, wanneer zijn stellingen worden aangenomen, het gemeenteleven tot nieuwen bloei komen zal en die recht heeft om die hoop te koesteren, omdat het openlijk verwerpen van eene verouderde dogmatiek meer bevorderlijk is voor het gemeentelijk leven als het altijd door voortsleepen van eenen nederdrukkenden traditielast." Ook wil het blad dat het kerkbestuur een beslist antwoord geven zal op de principieele vraag, namelijk in hoeverre er leervrijheid zijn zal in de Badensche Evangelische landskerk.

Aan het Opperbestuur worde wijsheid gegeven, om de juiste middelen te vinden, en om het voortwoekerend ongeloof te bestrijden.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

LACHEN EN WEENEN.

Toen Xerxes, de koning van Perzie, omtrent het jaar 450 vóór Christus met een groot leger optrok tegen Griekenland om dat in te nemen, nam hij zijn weg over den Hellespont, thans de straat der Dardanellen, en door Thracie, dat nu Turkije heet.

Op zijn weg kwam de koning ook aan de stad Abdera, die bekend was door vele dwaasheden die — zooals men ten minste zei — den inwoners eigen waren. Xerxes echter trof het er niet slecht. Want een rijk inwoner der stad noodde den koning te gast en onthaalde hem vorstelijk.

De koning was daarover zeer voldaan en tot dank stelde hij aan den rijken man voor, dat een paar der wijzen, die Xerxes vergezelden, bij den gastheer te Abdera zouden blijven, om hem in alles van dienst te zijn. De rijke man vond dat goed, waaruit dunkt mij blijkt, dat althans niet alle Abderieten zotten waren. Want een zot is allereerst hij, die meent alles wel zelf te weten.

Nu had de rijke man drie zonen, waarvan één Democritus heette. De vader droeg den wijzen mannen, die op 's konings verlangen te Abdera waren gebleven, op, zijn kinderen te onderwijzen. Vooral Democritus vond dat recht aangenaam, wijl hij van verlangen brandde om veel te weten. Zoo leerde hij dan van de Oosterlingen sterrekunde, en andere wetenschappen, tot groot genoegen van zijn vader.

Toen Democritus ouder werd, werd zijn liefde voor de wetenschap al grooter. Hij ging alleen in een hut wonen, om ongestoord te kunnen leven, en nam niet eens zomervacantie. Zelfs vergat hij op zijn tijd aan de goden te offeren. Dit vond de vader wat al te erg. Daarom liet hij een os halen, die tot offer was bestemd en bond het dier vast aan de deur van de hut, denkende dat het beest door zijn loeien wel de opmerkzaamheid van Democritus zou trekken. Maar den volgenden dag stond de os er nog, en ten slotte moest vader zelf komen en Democritus beduiden wat hij met den os moest uitvoeren, anders ware het dier er misschien van honger gestorven.

(Wordt vervolgd).

DE GELUKKIGE LANDBOUWER.

Eens kreeg een koning toen hij buiten op het land wandelde, lust om eenen landbouwer, die een lied zong terwijl hij werkte, toe te spreken.

»Gij schijnt mij toe vergenoegd te zijn," zeide de koning, hem naderende; »is dit land, waarop gij met zooveel vlijt werkt, uw eigendom?"

»Neen, mijnheer!" hernam de boer, die niet wist, dat hij tot den koning sprak, »ik ben zoo rijk niet; ik ben slechts dagloonер."

»Maar wat verdient gij dan wel per dag?" vroeg de koning.

»Acht stuivers," zeide de boer.

»Dat is niet veel; en gij kunt met zoo weinig niet ver komen."

»Wel ja, en ik houd nog wat over."

»Hoe dat?"

De boer glimlachte en zeide: »Weinu, ik zal het u vertellen. Twee stuivers gebruik ik voor mijne vrouw en mij, twee om oude schulden af te betalen, twee zet ik op interest, en de twee overige geef ik in den naam des Heeren."

»Dat is voor mij een onverklaarbaar raadsel," antwoordde de koning.

»Ik zal het u dan trachten uit te leggen," hernam de boer. »Mijne beide ouders, die, toen ik zwak en hulpeloos was, voor mij zorg droegen, wonen nu zij zwak en hulpeloos zijn, bij mij aan huis, en leven op mijne kosten. Dit is de schuld, waarvoor ik dagelijks twee stuivers besteed.

»Het tweede paar stuivers dat ik beleg, gebruik ik voor mijne kinderen, om hun een Christelijke opvoeding te geven. Dit geld zal mijne vrouw en mij later, als wij oud geworden zijn, ten goede komen.

Van de twee laatste stuivers onderhoud ik twee oude, zieke zusters, en geef ze aldus aan den Heere."

De koning, die met dit antwoord zeer in zijn schik was, zeide toen: »Gij hebt zeer goed gesproken, mijn vriend! Nu zal ik u iets te raden geven. Hebt gij mij nooit vroeger gezien?"

»Neen nooit," hernam de landman.